Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Potpomognuta komunikacija: podrška razumijevanju, izražavanju i uključivanju učenika s autizmom

dr. sc. Klara Popčević

AUTIZAM – RAZUMJETI, PRIHVATITI, UKLJUČITI: IZAZOVI I MOGUĆNOSTI U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

Katehetska jesenska škola za vjeroučitelje u posebnim uvjetima odgoja i obrazovanja

Zagreb,
16. listopada
2026.

Potpomognuta komunikacija

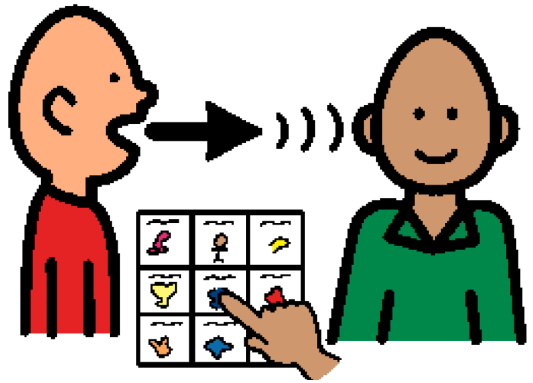
(augmentativna i alternativna komunikacija)

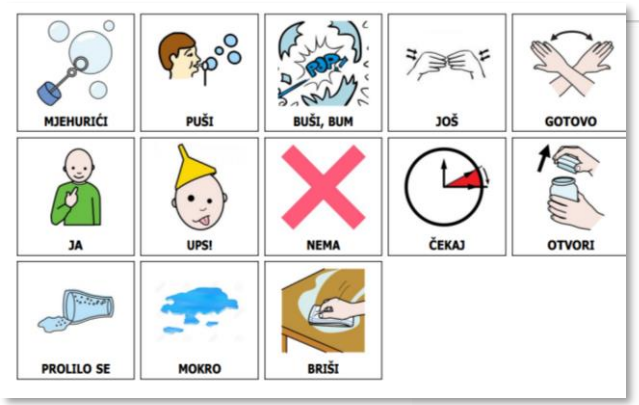
Sredstvo komunikacije za osobe koje

ne mogu govoriti,

govore nerazumljivo, ograničeno ili nefleksibilno

i/ili slabije razumiju jezik.




MJEHURIĆI
PUŠI
BUŠI, BUM
JOŠ
GOTOVO
JA
UPS!
NEMA
ČEKAJ
OTVORI
PROLILO SE
MOKRO
BRIŠI


trebam
piti vode
odmor
wc
centar






play clay
rain stick
animals
train
snap blocks
Roosh
blocks
bubbles
cheesies
ball tower
I see
dog


JA
STO?
GDJE?
TKO?
KOLIKO?
ZASTO?
NE
DA
TI
HTJETI
RADITI
VOZITI
JOS
GOTOVO
POMOC
BRAVO
IMATI
DATI
STAVITI
OTVORITI
U
NA
ISTO
SRETAN
STOP
STATI
CEKATI
SJESTI
GORE
VAN
SVE
TUZAN
PASTI
BACITI
JESTI
SPREMITI
DOLJE
MALO
PUNO
LJUT


GoTalk9+
Hello
Later

Zašto potpomognuta komunikacija u školi?



https://thinksmartbox.com

Mogu pokazati što želim, komentirati događaje oko sebe, odgovoriti na pitanje ili ga postaviti.



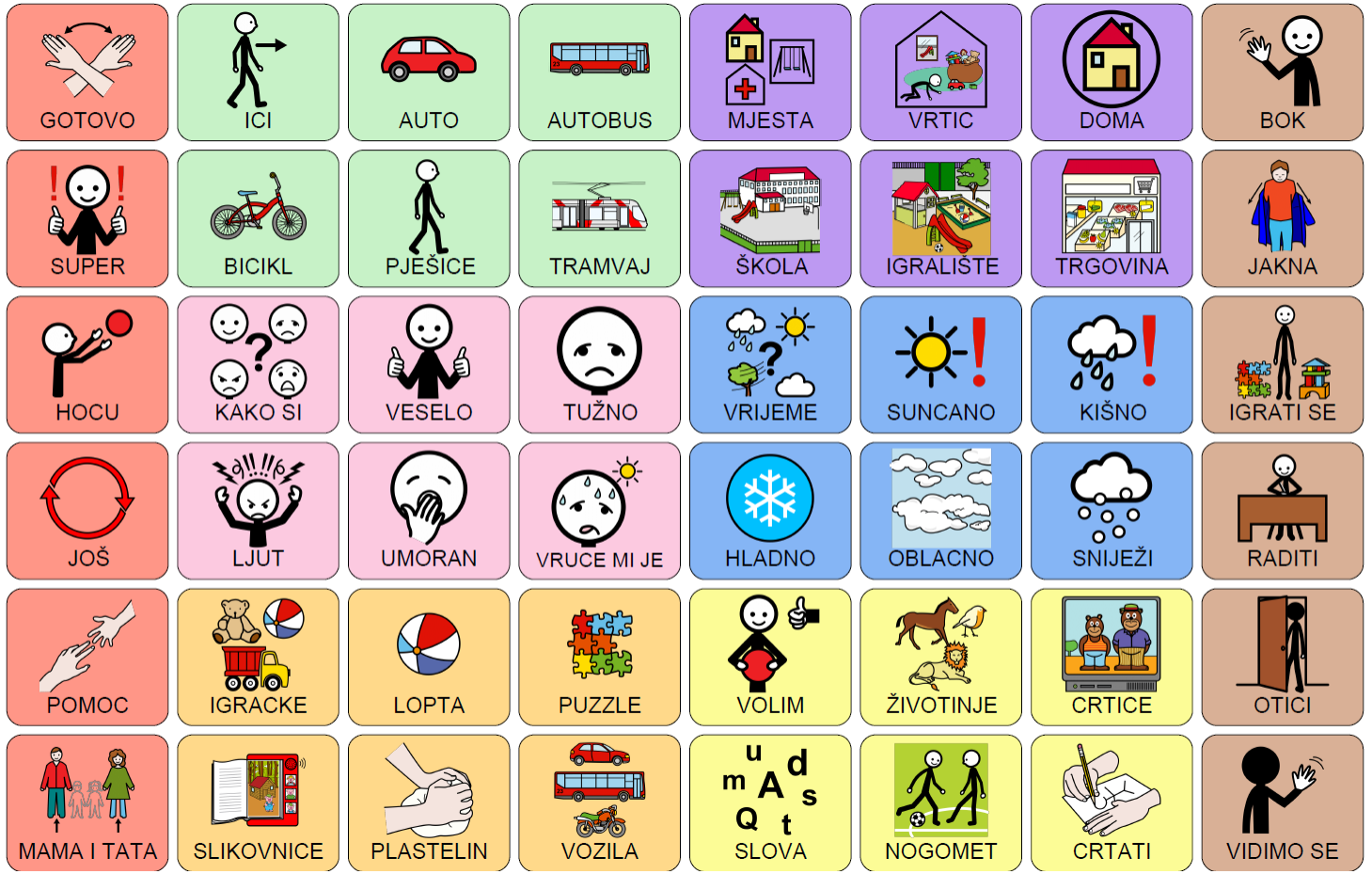
Mogu pokazati što mi se sviđa.



Mogu ispričati gdje sam bio/bila za vikend.



Mogu ...



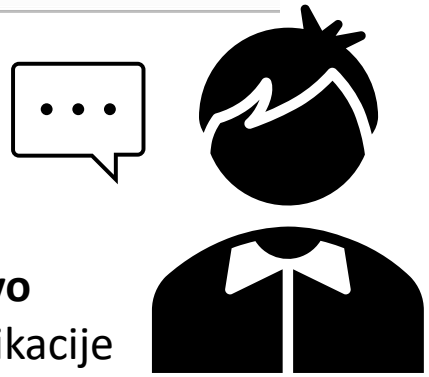


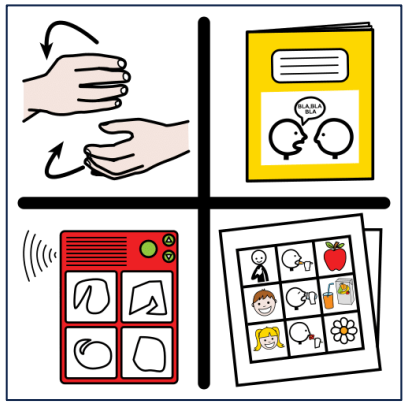
Zašto?

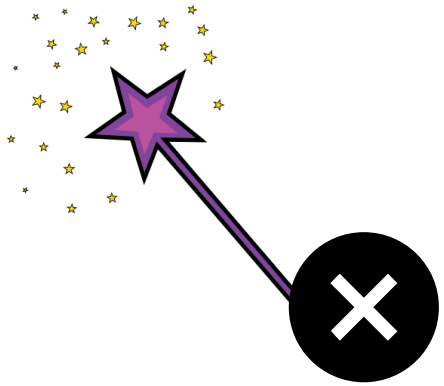
Funkcija komunikacije: dijeliti interes, doživljaj, protestirati, tražiti informaciju, pozdraviti, zahtijevati predmet ili aktivnost, šaliti se itd.

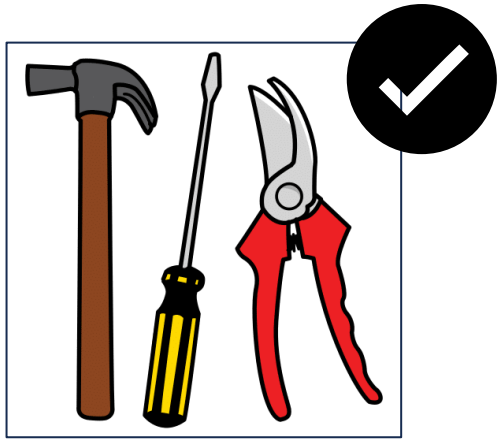
Kako?

Sredstvo komunikacije

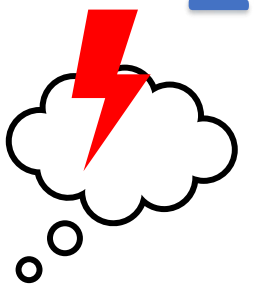








Zašto?



Funkcija komunikacije: dijeliti interes, doživljaj, protestirati, tražiti informaciju, pozdraviti, zahtijevati predmet ili aktivnost, šaliti se itd.

Kako?

Sredstvo komunikacije





Specifičnosti (potpomognute) komunikacije kod djece s autizmom

Specifičnosti (potpomognute) komunikacije kod djece s autizmom



Specifičnosti (potpomognute) komunikacije kod djece s autizmom

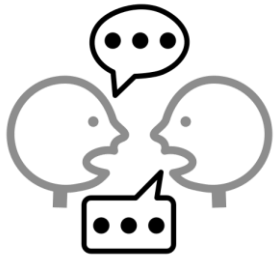


Specifičnosti (potpomognute) komunikacije kod djece s autizmom



DJECA S AUTIZMOM	POTPOMOGNUTA KOMUNIKACIJA (PK)
Učinkovito uče putem vizualnog modaliteta	PK se u velikoj mjeri oslanja na vizualni modalitet.
Teškoće s prilagodbom na promjene	PK pruža stabilnost i predvidljivost.
Teškoće i anksioznost u socijalnim interakcijama	PK posreduje u komunikaciji između sugovornika i smanjuje socijalne zahtjeve.
Izazovna ponašanja	PK može pridonijeti prevenciji nepoželjnih ponašanja.
Teškoće s pamćenjem i dosjećanjem	PK se više oslanja na prepoznavanje nego na dosjećanje.

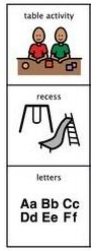
POTPOMOGNUTA KOMUNIKACIJA I VIZUALNA PODRŠKA



EKSPRESIVNA KOMUNIKACIJA

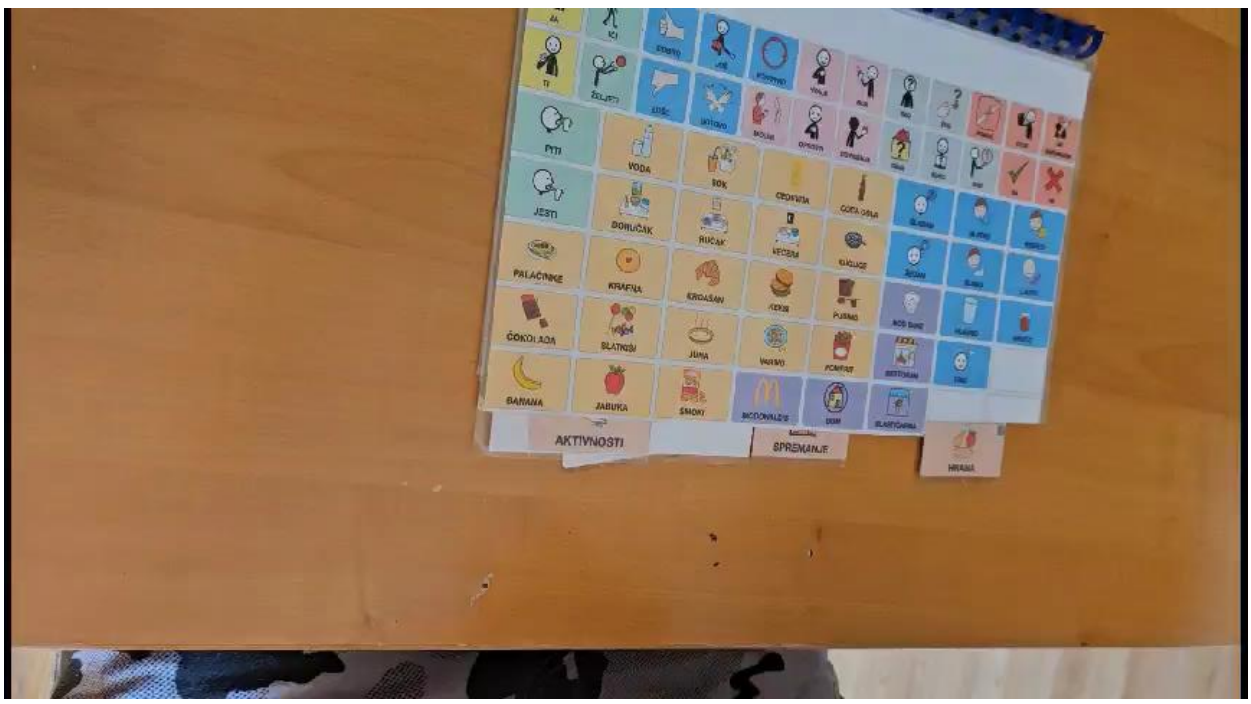


POTICANJE RAZUMIJEVANJA DRUGIH



ORGANIZACIJA VREMENA I AKTIVNOSTI

Drager i sur. 2006; Shane i Weiss-Kapp, 2008; Shane i sur., 2012


PITI
JESTI
VODA
SOK
DORUČAK
RUČAK
PALAČINKE
KRAFNA
KROASAN
ČOKOLADA
SLATKIŠI
JUHA
BANANA
JABUKA
SMOKI
AKTIVNOSTI
SPREMANJE

- **Izražavanje potreba:** Izražavanje potrebe za odmorom, odlaskom na toalet ili pomoć oko školskih zadataka.

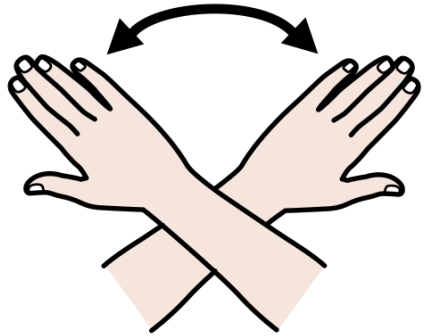
- **Aktivno sudjelovanje** u svakodnevnim rutinama, obrazovnim aktivnostima i socijalnim interakcijama.



- **Izražavanje nelagode ili boli**



- **Postavljanje osobnih granica:** npr. na primjeren način reći „ne“, „stani“ ili izraziti neslaganje



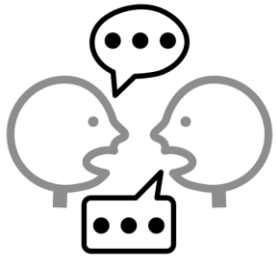
NEOBIČNA UPORABA GOVORA: EHOLALIJA, STEREOTIPAN GOVOR

Hoćeš li trčati ili odmoriti?
Ja ili ti?

Odmoriti
Ja ili ti



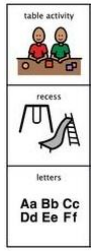
POTPOMOGNUTA KOMUNIKACIJA I VIZUALNA PODRŠKA



EKSPRESIVNA KOMUNIKACIJA



POTICANJE RAZUMIJEVANJA DRUGIH



ORGANIZACIJA VREMENA I AKTIVNOSTI

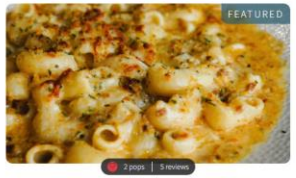
Drager i sur. 2006; Shane i Weiss-Kapp, 2008; Shane i sur., 2012

HAPPY HOUR SPECIALS

All items $5.99

CHORIZO MAC N' CHEESE $5.99

Our traditional Mac N' Cheese with Chorizo



THE OLYMPIA

Country Natural Farms beef patty, American cheese $1.99. Double the patty for $2.99



FANCY GRILLED CHEESE $5.99

House Made Bread, Fontina, Aged White Cheddar, Provolone, and Mozzarella. Served with Fries



CHEESE FONDU $5.99

Creamy Fontina, Smoked Havarti, Chardonnay and Roasted Garlic & Artichokes, served with House Baked Garlic Bread



SIGNATURE WINGS $5.99

Wings tossed in our signature sauce served with celery and gorgonzola



FISH TACO $5.99

Beer battered rockfish, flour tortilla, house aioli, jicama slaw, sour cream gremolata, pickled shallots. Served with fries.



ILI





Spočatku čekaj na svoju čerhu, a potim hojdatymesja ty.

LA NIÑA PATINÓ.

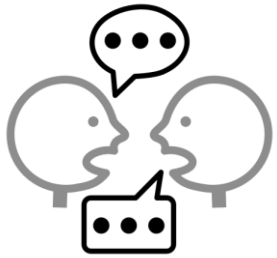
JUAN TIENE DOLOR DE BARRIGA.






LA NIÑA PATINÓ.
¿POR QUÉ PATINÓ LA NIÑA?
JUAN TIENE DOLOR DE BARRIGA.
¿POR QUÉ JUAN TIENE DOLOR DE BARRIGA?
PORQUE EL NIÑO ENTRÓ
PORQUE SE LE MANCHÓ LA CAMISETA
PORQUE HA COMIDO MUCHO
PORQUE ES SU CUMPLEAÑOS
ARASAAC
1/1

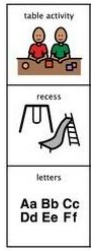
POTPOMOGNUTA KOMUNIKACIJA I VIZUALNA PODRŠKA



EKSPRESIVNA KOMUNIKACIJA



POTICANJE RAZUMIJEVANJA DRUGIH



ORGANIZACIJA VREMENA I AKTIVNOSTI

Drager i sur. 2006; Shane i Weiss-Kapp, 2008; Shane i sur., 2012


doručak
slušati glazbu
čitati
odlazak na toalet
oprati ruke
jesti
igračke
odlazak kući


plesati u krugu
slikati
oprati ruke
piti
jesti
igralište
odlazak na toalet
pelene

Prilagodba okruženja

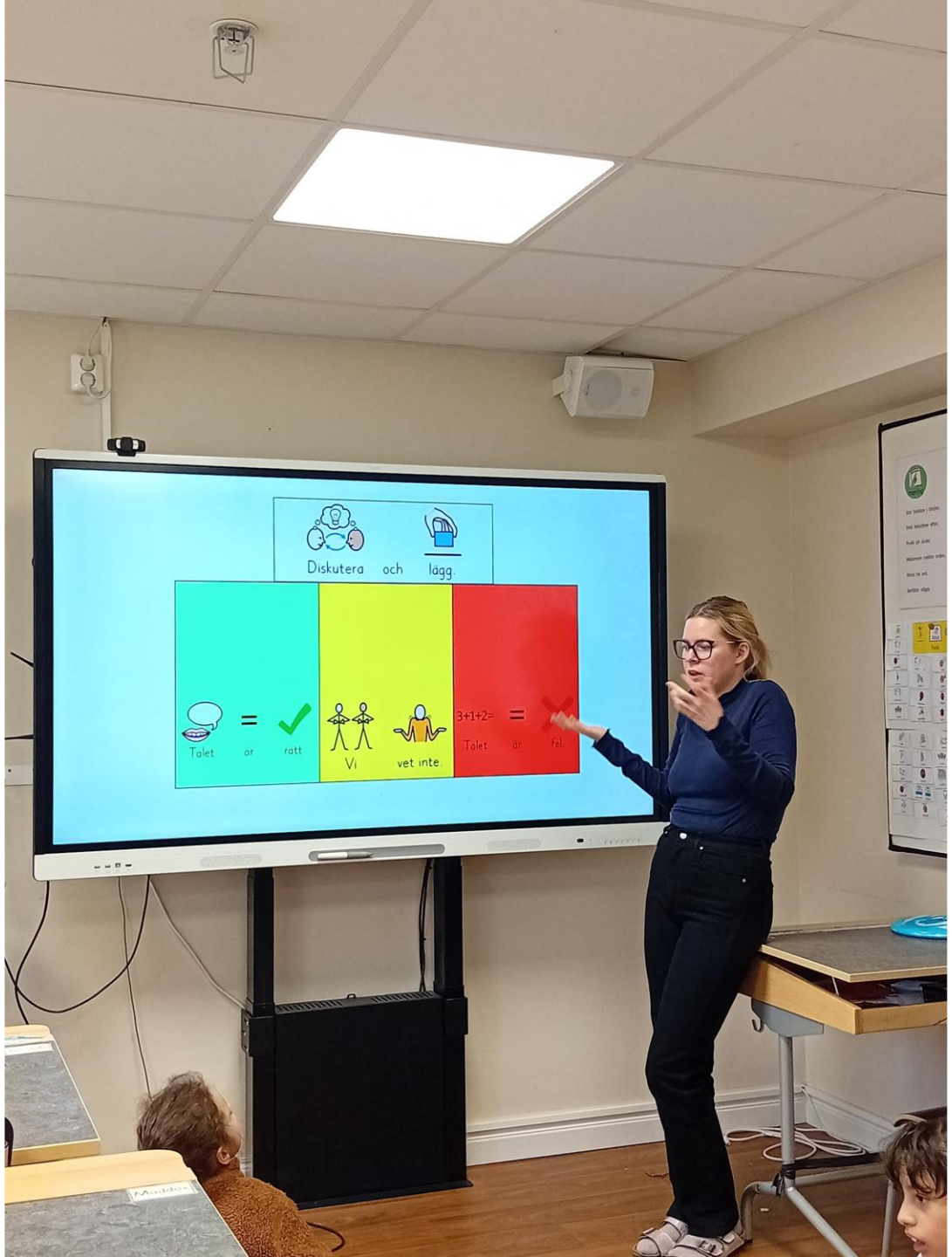









sudd
pennvässare
blyertspennor
lim
tuschpennor
färgpennor
saxar
ritpapper


Diskutera och lägg.
Talet är rätt
Vi vet inte.
3+1+2= Talet är fel


can
STOP
PIRANHAS!

Kako pružiti podršku djetetu koje koristi potpomognutu komunikaciju?





- **Osigurajte dovoljno vremena za komunikaciju**
  - Pričekajte da učenik pronađe simbole i sastavi poruku

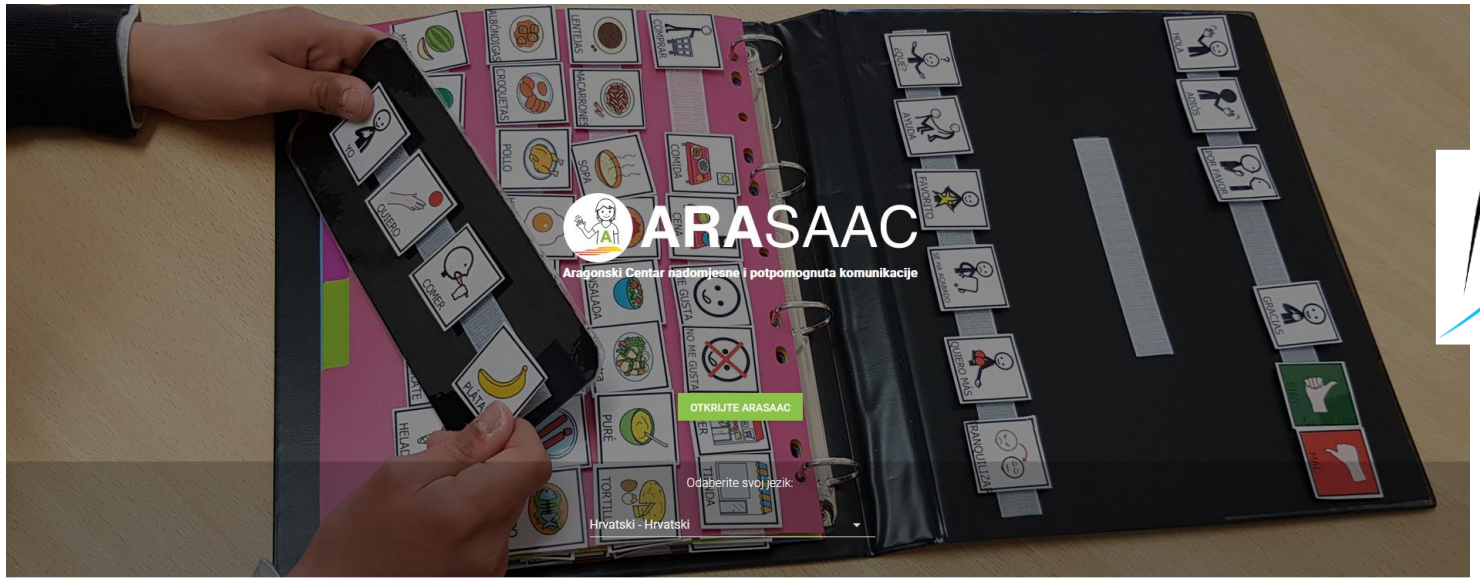


- **Budite model uporabe PK**
  - Koristite PK i sami tijekom razgovora s učenikom.

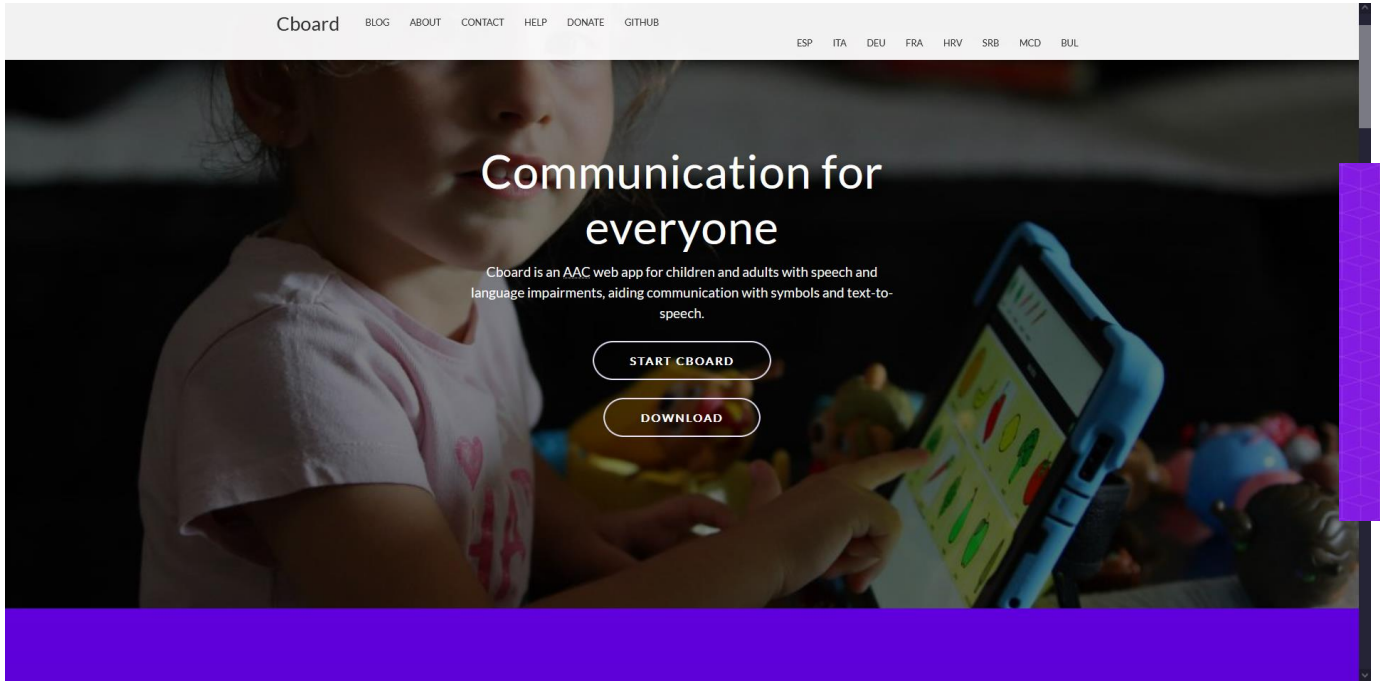
- **Unaprijed pripremite potrebni rječnik**
  - Dodajte riječi i izraze vezane uz nadolazeće nastavne sadržaje, teme i aktivnosti.

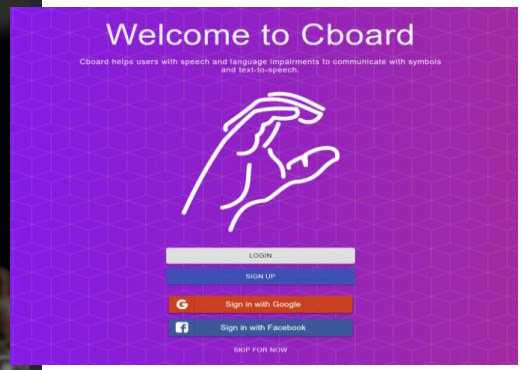



disciples
don't
well
Samaritan Woman
living
water
bless
boat
Sea of Galilee
Jesus
Promised Savior
best
wind
waves
calm
donkey
Mary
Martha
Hosanna
Jerusalem
story
teach
road
hurt
help
Samaritan
older son
younger son
Jesus Told Stories
shepherd
good
money
pigs
forgive
farmer
hard path
rocky soil
spy
yes
Jordan River
remember
stone
into
leave
out
no
Caleb
Promised Land
return
build
Joshua
wander
Nehemiah
walls
disobey
destroyed
Ezra



AsTeRICS GRID





Budite djetetu model u uporabi PK

ŠTO?

- komunikacijski partner istovremeno dok **govori pokazuje** i na simbole

Nije potrebno pokazati svaku riječ - dovoljno je modelirati **ključne riječi**.

Primjer:
Učitelj kaže: "Danas ćemo crtati."
Istovremeno pokaže simbol *crtati*.



KAKO?

- Pokazuje se **polaganim tempom** – da dijete vidi odabir rječnika, kombinacije riječi i mjesto simbola u pomagalu
- Osjećaj **prihvaćanja**
- **Razumijevanje** onoga što govorimo

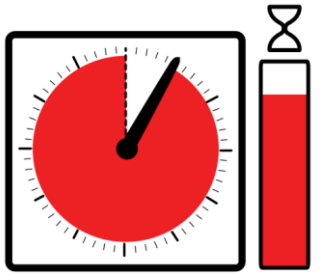
ZAŠTO?



- **Uvrstiti PK u dnevne/komunikacijske rutine**

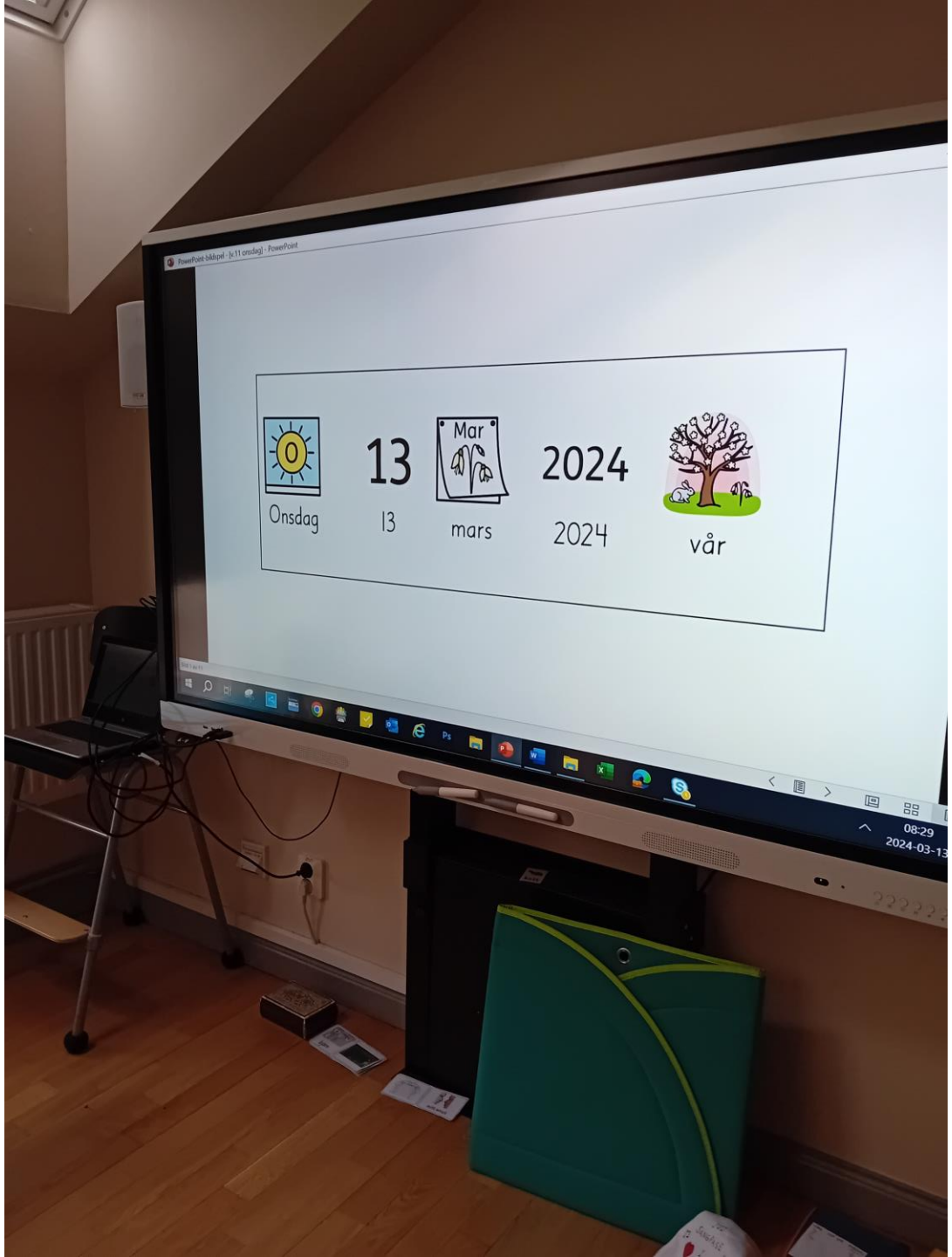


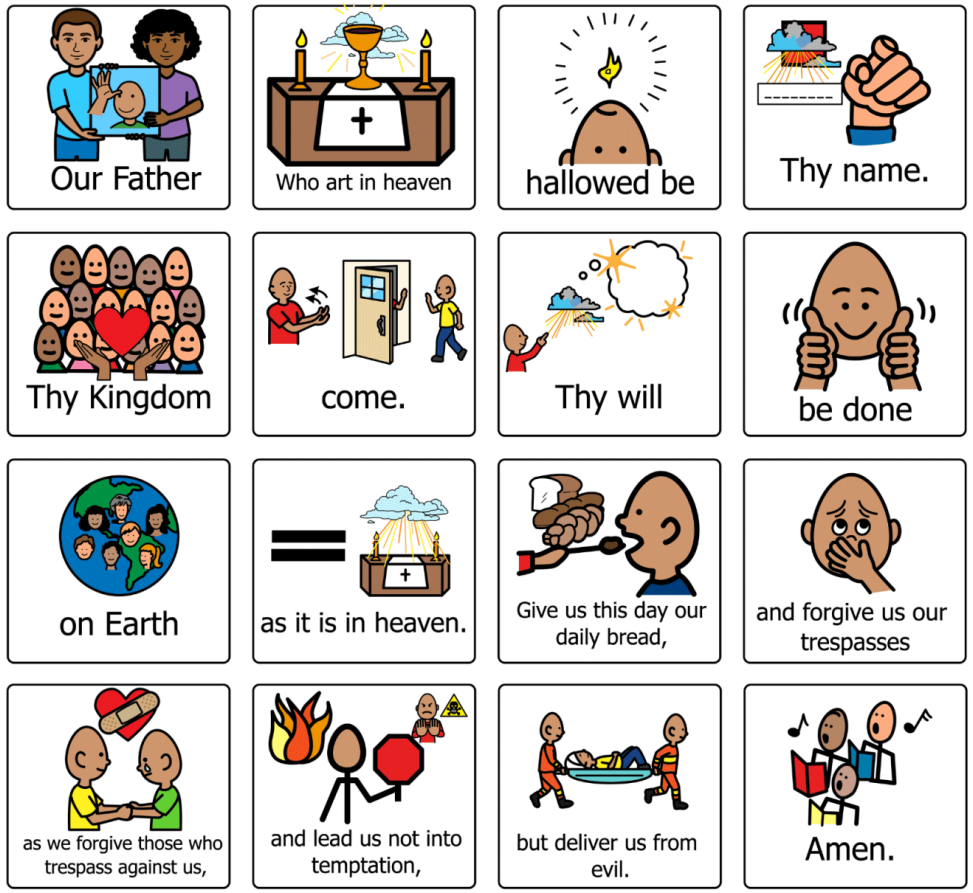
- **Prilagodite tempo nastave**
  - PK zahtijeva više vremena



- **Koristite PK u početku za djetetu zabavne aktivnosti**
  - Kad ga dijete upotrebljava u takvim aktivnostima, motivirano je za učenje ovog oblika komunikacije.




Onsdag
13
13
Mar
mars
2024
2024
vår

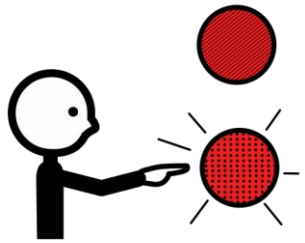

Our Father
Who art in heaven
hallowed be
Thy name.
Thy Kingdom
come.
Thy will
be done
on Earth
as it is in heaven.
Give us this day our daily bread,
and forgive us our trespasses
as we forgive those who trespass against us,
and lead us not into temptation,
but deliver us from evil.
Amen.


Cat
Bow
Bird
Apple
Star

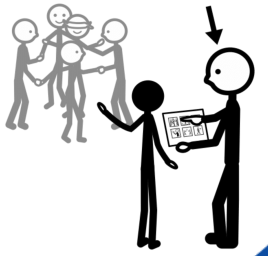
- **Pomozite djetetu u navigaciji - otvorite stranicu gdje se nalaze potrebni simboli**
  - pri tome govorite o koracima potrebnim za pronalazak simbola (npr. treba nam *plavo*, da vidimo je li to u bojama).



- **Ako dijete ne odgovara, ponudite djetetu izbor pokazujući na dva moguća simbola kao odgovor**



- **Osigurajte velik broj ponavljanja**
  - puno pokazivanja na simbol povezanim s trenutačnom aktivnosti, temom, predmetom u fokusu pažnje

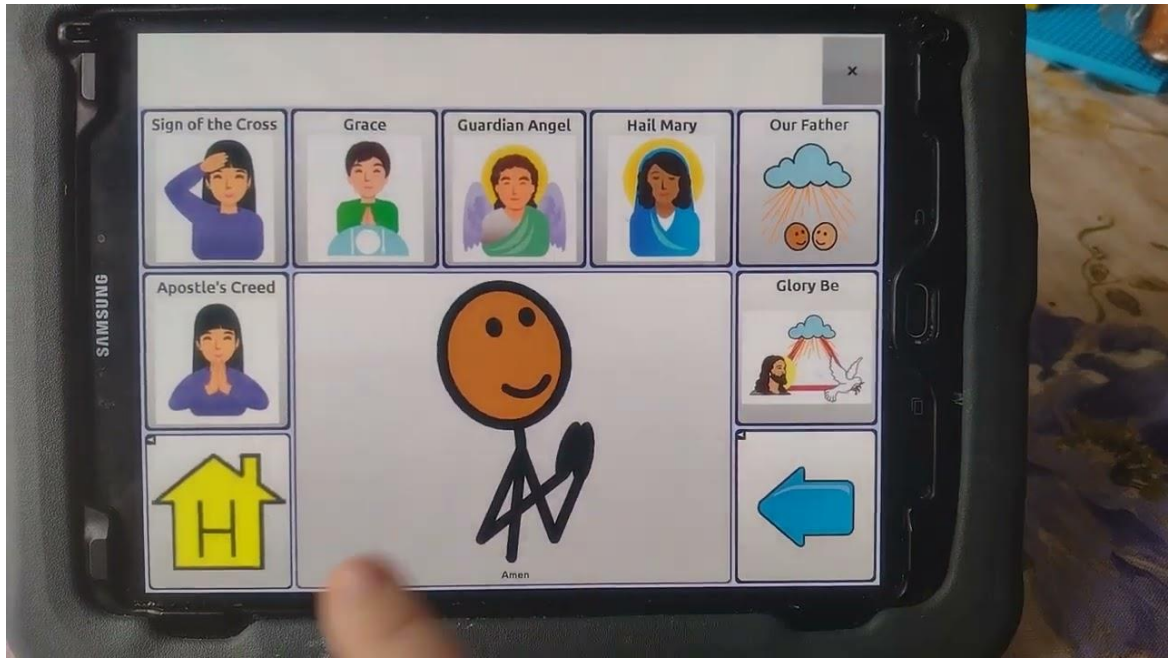


Na satu vjeronauka…

„Amen”

Dodavanjem riječi **„amen”** u komunikacijski uređaj učeniku se omogućuje aktivno sudjelovanje u zajedničkoj molitvi.

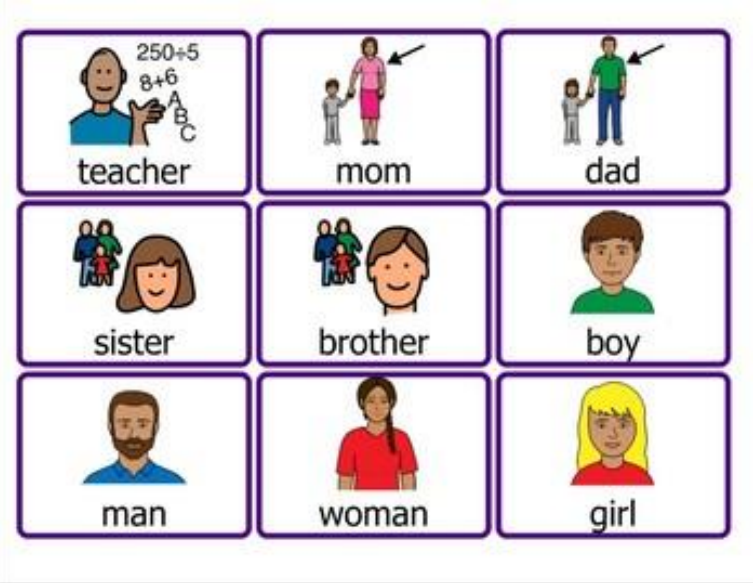
I jedna jedina riječ može biti važan oblik uključivanja i pripadanja.



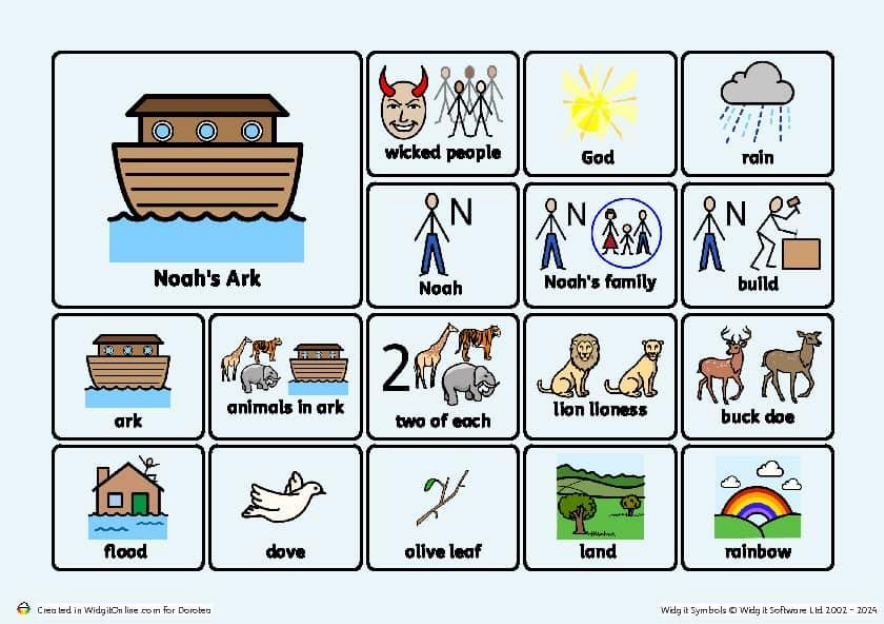
Na satu vjeronauka…

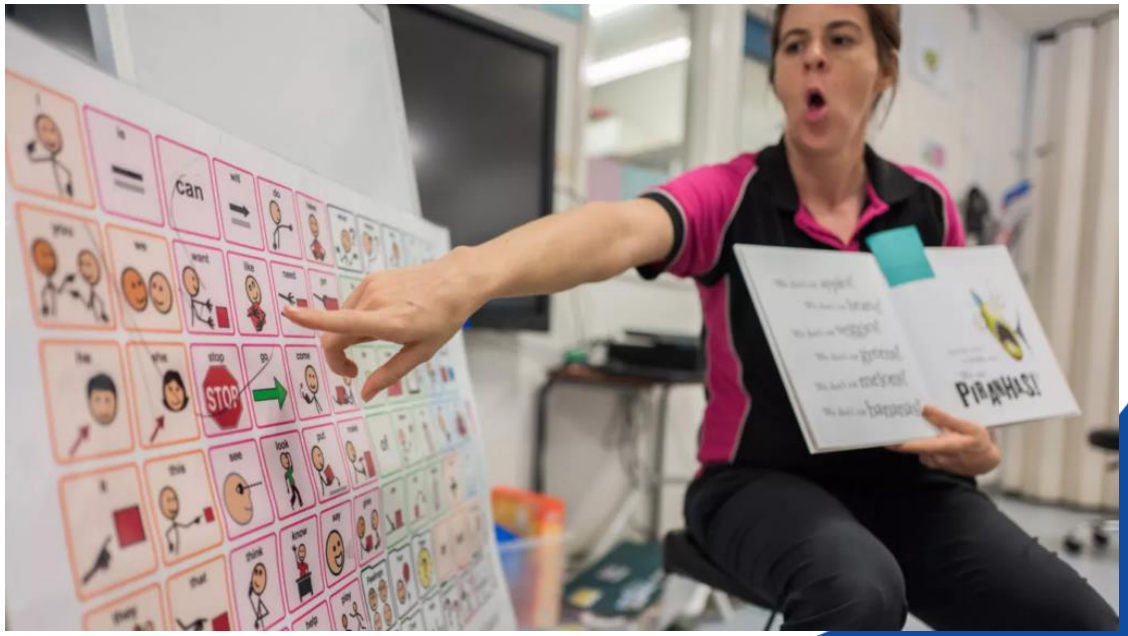
Molitvene nakane

Pomoću PK može izraziti **za koga želi moliti**



- **Tijekom pričanja biblijskih priča**
  - Tijekom pripovijedanja pokazujte na **odgovarajuće simbole na komunikacijskoj ploči**
  - Potičite učenike da **pronađu i pokažu simbole** koji odgovaraju likovima, predmetima i događajima iz priče
  - Na taj način učenik aktivnije sudjeluje u slušanju i razumijevanju priče







Autism Little Learners: Adapted book circle time

Hvala na pažnji

klara.popcevic@erf.unizg.hr